

673 11. Nov. 1893: 1. Beh. af Lovf. om Næringsdrift. 674

tage Hensyn til de Klager, som fremkomme fra Købstæderne angaaende de forskellige Næringsforhold; men jeg vil dog hertil sige, at jeg ser ikke rettere, end at Indførelsen af Næringsfrihed ved Loven af 29de December 1857, hvor brat end Overgangen var, var aldeles nødvendig for, at vi kunde følge med her i Landet. Hvis vi ikke vare gaaede over til Næringsfrihed, jaaledes som Forholdene den Gang havde udviklet sig i det øvrige Europa, er det min Overbevisning, at vort Marked vilde være blevet overfløjet af den udenlandske Produktion, hvis man ikke vilde have omgærdet vort lille Land med en kunstig Toldmur til Skade for det langt overvejende Flertal af Befolkningen. Naar man skal nærmere undersøge, hvad for Klager det er fra Købstadbefolkningens Side, som der særlig er taget Hensyn til af Kommissionen, og ogsaa særlig har faaet sit Udtryk i det foreliggende Lovforslag, maa man jo de stærkeste Klager fra Haandværkerne. Disse Klager gaa nemlig ud paa, at den Konkurrence, som for deres Vedkommende udøves af ikke faglærte Folk og — som det hedder — „udhytigelige Haandværkere“, er Skyld i de uheldige Forhold for Haandværkets Vedkommende. Jeg tror, at det er en urigtig Betragtning, man fra Haandværkerens Side her gør gældende; jeg tror, at Skylden for de forandrede Forhold maa søges ganske andre Steder, og jeg mener da navnlig, at det, som mest er trykkende for Haandværket for Djebklivet, er Kampen mellem Industri og Haandværk, som det synes, at det snart er meget vanskeligt at drage Stel imellem. Der mener jeg, at Haandværket, navnlig det mindre Haandværk, har sin egentlige Fare. Jeg har derfor ikke kunnet forstaa den stærke Tilbøjelighed hos Haandværkere i Byerne til at gøre sig til Talsmænd for Bibeholdelse af den Bestyttelse, der er hjemlet Storingen her i Landet. Jeg tror, det vil vise sig mere og mere, at der ligger en af Hovedsagerne til de mindre heldige Forhold, som nu findes for Haandværkets Vedkommende. Det kan heller ikke nægtes, at Tidsaanden i det hele har forandret mange Forhold. Haandværkerne kræve nu en ganske anderledes Udvikling og Oplysning og stille nu større Krav med Hensyn til Bolig, Føde, Klæder og Fornøjelser o. s. v. I Byerne ere Udgifterne tagne betydeligt til, idet Byerne have

maattet holde Trit med Hensyn til Skolevæsen og Fattigvæsen, det er navnlig Omraader, som gøre Forholdene i økonomisk Henseende trykkende i Byerne. Naar derfor Lovforslaget gaar ud paa at imødekomme den Trang, som der er hos Haandværkerne til at forandre de bestaaende Forhold ved at indføre tvungne Fagprøver, saa vil jeg sige, at jeg i alt væsentligt er enig i de Udtalelser, som derimod ere fremfattede af forskellige Talere i Dag. Jeg mener ogsaa, at man her i Landet driver for stor Overtro med Eksamenstilsættelsen. Hvis det var aldeles nødvendigt, at en Mand for at drive et Haandværk i Forvejen skal underkaste sig en Fagprøve, mener jeg, at Konsekvensen vilde være, at den ærede Minister inden ret lang Tid maatte komme med et Lovforslag om, at ingen maatte drive en Bøndegaard, medmindre han havde taget Eksamen ved den lgl. Veterinar- og Landbohøjskole. Det er aabenbart ikke mindre vigtigt, at Bøndejord bliver drevet godt, ikke mindst under de nuværende Forhold, hvor Landbruget er saa langt fremskredet; men det vilde næppe falde i god Jord, hvis nogen her stillede Forslag af den Art, og jeg tror heller ikke, at der er nogen Sandsynlighed for, at man virkelig her i Tinget vil gaa med til Forslag om tvungne Fagprøver, som Aldomst paa at drive Næring. Den ærede første Taler mente ikke, at det kunde genere nogen. Jo det vilde sikkert i høj Grad være generende for Landbefolkningen. For Tiden er der ikke mange Landhaandværkere, som have underkastet sig en Fagprøve. Folgen af at indføre en saadan vilde være, at man mere og mere vilde drives til, at man ude i Landet, naar man vilde have sine Børn uddannede i et Haandværksfag, absolut maatte sende dem til en Købstad for der at faa en Uddannelse, som kunde sluttes med den Fagprøve, der efter Lovforslaget skulde fremtvinges. Jeg tror ikke, der er Sandsynlighed for, at dette vilde stemme med Landbefolkningens Ønske at sende sine Børn ind til Byerne for der at faa dem uddannede til Haandværkere. Det vil i mange Maader sikkert ikke være sundt for deres Udvikling; men dernæst forekommer det mig ogsaa, at naar man saa stærkt tager Ordet for at indføre tvungne Fagprøver, som Kommissionens Flertal har gjort, og som ogsaa den første ærede Taler gjorde, er det ikke ubilligt at